

Resurseffektiv användning av vatten

Irene Bohman

Vattenvårdsdirektör, Södra Östersjöns vattendistrikt

Gemensam, begränsad och värdefull resurs under klimatstress

"Water regulates the stability of the global economy"

*"There is a need for major investments in water
resilience",*

"... and building stable water systems",

"... keep a stable watercycle"

Johan Rockström, COP28

Vatteneffektiviseringsrådgivning

Delåtgärdsprogram mot torka och vattenbrist med syfte att:

- Minimera negativa torka effekter på ekonomin, samhället och miljön så att miljökvalitetsnormerna för yt- och grundvatten kan följas.
- Ge stöd för ett långsiktigt arbete för att undvika vattenbrist och att hantera torka mer förebyggande
- Mindre behov av akut krishantering på grund av vattenbrist
- Förebyggande åtgärder. Vatten behöver hållas kvar i landskapet och användningen effektiviseras. Bevattningslösningar med avloppsvatten, cirkulära lösningar, ”tekniskt vatten” för ändamål som inte behöver dricksvattenkvalitet

Exempel:

Länsstyrelserna ska utveckla och genomföra rådgivning i syfte att minska företags vattenförbrukning genom vatteneffektivisering. Åtgärden rör rådgivning till företag i samtliga branscher. Åtgärden ska minska risken för att vattenbrist uppstår i berörda områden och särskilt fokusera på rådgivning kring hur företagens vattenförbrukning kan minskas under kritiska perioder på året.

Ska stödjas genom vägledning och samordning från Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket

Myndighetsgemensam workshop

- några slutsatser

Livsmedelsverket anordnade workshop 5 september 2023 i Kalmar. Underlag för rapportering till Regeringen

Behov av att klargöra myndighetsansvar

- Ansvariga myndigheter för tekniskt vatten behöver identifieras.
- Ansvarsfördelningen bör tydliggöras mellan myndigheter för frågor som berör återvinning/återanvändning.

Behov av lagkrav och att utreda juridiska oklarheter

- Tekniskt vatten i LAV. Tekniskt vatten behöver kunna erbjudas på samma sätt som övriga vattentjänster.
- Kvalitetskrav på tekniskt vatten, inklusive kvalitetsklassning av olika typer av tekniskt vatten beroende på slutanvändning.
- Ansvaret för levererat vatten. Många fler kan komma att bli producenter om man återvinner/återanvänder vatten lokalt och då får dessa ett producentansvar.

PM 2023:
Vatteneffektivisering,
återvinning och
återanvändning av vatten-
Slutsatser från en
myndighetsgemensam
workshop.
Livsmedelsverkets PM.
Uppsala.

Myndighetsgemensam workshop

- några slutsatser, forts

- Det behövs rekommendationer kring vilket intagsvatten/ingående vatten som lämpar sig för vad och vilka krav som bör finnas för att producera ett säkert vatten för rätt ändamål. Detta kan handla om avloppsvatten, såsom spillvatten, dagvatten och olika typer av processvatten, samt regnvatten.
- Tekniskt vatten skulle kunna användas till många olika ändamål, exempelvis bevattning, att fylla pooler, vattenkiosker och för att spola toaletter, vilket gör att kvalitetskraven även kan vara olika beroende på ändamålet.
- Därför behöver det finnas definierade kvalitetskrav för tekniskt vatten anpassade efter användningsområdet/ändamålet. En lösning skulle kunna vara att föreslå olika kvalitetsklasser på det tekniska vattnet.
- Det kan vara svårt att synkronisera produktionen av återvunnet vatten med behoven.

Myndighetsgemensam workshop

- några slutsatser, forts

- Viktigt att ta ett helhetsgrepp och se vattenbudgeten ur ett helhetsperspektiv.
- Inte bara fokus på att tillhandahålla vatten till konsumenterna/ användarna, utan även se nyttor som bevattning av grödor, positiva effekter på grundvattenbildning, minskat uttag av råvatten är positivt för ekosystemtjänster och minskar konkurrensen om vatten.
- Återvinning kan vara viktigt ur ett krisberedskapsperspektiv. Avloppsvatten, processvatten, regnvatten etc är resurser som kan minska sårbarheten. I en kris får utgående vatten ett helt nytt värde.
- Revidering av det europeiska avloppsdirektivet innehåller förslag om ökad rening av läkemedelsrester kommer att leda till ökad kvalitet på utgående vatten, som därmed kan bli lättare att återvinna framöver.

EU-förordningen (2020/741)

Regeringsuppdrag till Naturvårdsverket

- Analys av vilka åtgärder som behövs för att genomföra EU-förordningen om minimikrav för återanvändning av vatten. Redovisning av ett regeringsuppdrag 2022
- EU-förordningen (2020/741) om minimikrav för återanvändning av vatten är framtagen med anledning av vattenbrist i framförallt södra Europa och för att främja den cirkulära ekonomin av vatten. EU-förordningen träder i kraft den 26 juni 2023.
- Inom uppdraget har en aktörsanalys genomförts i syfte att bedöma vilket behov av återvändning av renat avloppsvatten för bevattning inom jordbruket som finns i Sverige. Slutsatsen är att de områden i Sverige som idag har stor vattenbrist under odlingssäsongen och där det finns aktiva jordbruk som är beroende av bevattning för sin existens, troligtvis är de områden där behovet är störst.

Vattenmyndigheten deltar i projekt om återanvändning av avloppsvatten

Naturvårdsverket finansierar

Projekt som genomlyser möjliga användningsområden, tekniska lösningar, risker, regelverk mm.

- Det finns möjliga användningsområden, kylvatten, spolvatten, processvatten m.m. Kan ersätta dricksvattenbehov.
 - => Aktörer/verksamheter behöver identifiera sina behov av sådant vatten. För vissa användningsområden kan det behövas uppströmsarbete för att påverka avloppsvattnets innehåll.
- För dricksvatten är det snarare aktuellt med indirekt återanvändning (t ex genom infiltration) än direkt.
- Regelverk stödjer genomförande (resurshänsyn, EU-lagstiftning). Vid implementering behöver man förhålla sig till regler om utsläpp till mark och vatten (avser både miljö och hälsoskydd).